

Minister staat morgen helemaal alleen in afluisteraffaire

WAAROM HOUDT NIEMAND meer van Ronald Plasterk? Dat de oppositie bloed ruikt, nu de minister van Binnenlandse Zaken zwaar onder vuur ligt

vanwege onjuiste uitspraken over afluisterpraktijken van de inlichtingendiensten, is één ding. Maar ook binnen de coalitie laten politici hem als een baksteen vallen.

NIEMAND houdt van Ronald Plasterk

Eigenlijk ging het al meteen na de komst naar het Binnenhof mis

door **PAUL JANSEN**

DEN HAAG, maandag „Ik heb geen brandende ambitie, zoals veel politici. Die willen ontzettend graag staatssecretaris of minister worden. Erg sneu als je het daárvan moet hebben, denk ik dan. Neem Lousewies van der Laan van D66. Die is echt niet naar Den Haag gekomen om Kamervragen te stellen. Ik heb een beetje een superioriteitsgevoel ten opzichte van dat soort mensen.”

Het was 2003 toen Ronald Plasterk bovenstaande uitspraak deed. Een héél andere Plasterk dan zoals we hem nu kennen. Toen was hij een briljante wetenschapper, die publiceerde in gerenommeerde wetenschappelijke tijdschriften, samenwerkte met Nobelprijswinnaars en als hoogleraar in de ontwikkelingsbiologie volle zalen met studenten trok. Die ook een gewaardeerde column in de Volkskrant schreef en commentator was in het deftige tv-programma Buitenhof. „Een man bij wie alles lukt”, concludeerde de bezoekende journalist van Psychologie Magazine logischerwijs.

Besmeurd

Nu, ruim tien jaar later, is zijn blazoen ernstig besmeurd. Plasterk, inmiddels politicus, wordt snoeihard neergesabeld en om zijn aftreden als minister van Binnenlandse Zaken wordt geschreeuwd. Zijn misser rond de inlichtingendiensten leidde tot een openlijke ruzie met defensie minister Jeanine Hennis, die geen enkele moeite deed om de schijn van eensgezindheid in het kabinet hoog te houden, zoals de regel is. In de VVD werd hij reeds voor de affaire 'een om-

hooggevalen werkloze' en 'een totale mislukking' genoemd. Ook bij zijn eigen PvdA klinkt al langer gezucht. Hoe heeft het zover kunnen komen? Waar ging het mis? Vooropgesteld: velen zijn het erover eens dat de inmiddels

Aimabel man is ook ijdelruit met harde, hautaine kantjes

56-jarige zoon van een gevluchte Duitse jood en katholieke moeder een aimabel man is. Toegankelijk ook, makkelijk in de omgang. Maar hij is tevens iemand die te boek staat als ijdelruit, met harde, hautaine kantjes. De architect die zes weken lang dag

en nacht met haar team had gewerkt om een plan voor een museum te maken, weet er alles van. Het paste niet in het straatje van Plasterk, die als toenmalig minister van Onderwijs het ontwerp in haar gezicht neersabelde als 'een vluchtig schetsje'. Ontdaan verliet zij het pand.

Plasterk werd in 2007 naar Den Haag gehaald door Wouter Bos. De PvdA-leider wilde vers bloed om zich heen in het kabinet met CDA en CU, en koos naast doorgewinterde

politici en bestuurders voor de scherpe geest van de columnist en professor. Binnen een uur na het telefoontje van Bos, of hij in het kabinet zitting wilde nemen, sms'te Plasterk terug: 'Je kunt op me rekenen'. Het markeerde een radicaal keerpunt voor de man, die tot dan toe amper politieke ervaring had. Hij zat begin jaren tachtig een blauwe maandag in de gemeenteraad in Leiden en had meegeschreven aan het PvdA-verkiezingsprogramma in 2006, toen de stembusgang voor Bos zo dramatisch verliep.

Eigenlijk ging het al meteen na de komst naar het Binnen-

hof mis. Plasterk kroonde zich als onderwijsminister tot politiek vedergewicht

• Ronald Plasterk en zijn vrouw Els op een filmgala. Zij zou de drijvende kracht achter zijn profileringsdrang zijn.

tuurwereld. Minister van feesten en partijen, werd hij door critici gedoopt.

Plasterk maalde er niet om. Hij genoot zichtbaar, maar zijn keuzes waren raadselachtig. Een ambitieuze wetenschapper, die in de politiek het zware werk schuwt; iemand die gaandeweg leek bevangen door de pracht en praal, die bij het ministerschap hoort. Intern werd hem alles vergeven. De PvdA zag in Plasterk een prachtig progressief visitekaartje in het door christenen gedomineerde Balkenende IV. En op het departement heerste ook trots; het ministerie van OCW werd zichtbaar op de kaart gezet door de flamboyante minister.

Ambitie

Achter het uiterlijk vertoon schuilde ondertussen nog steeds een tomeloze ambitie. Daarbij is hij niet altijd even kritisch op zichzelf. Dat bleek toen hij na de val van het kabinet besloot in de politiek te blijven en vanuit de oppositie-bankjes financieel woordvoerder in de PvdA-fractie werd. Zonder al te veel verstand van zaken, vonden critici. Plasterk had in zijn studentenjaren weliswaar een jaartje economie gedaan, maar grote vraagstukken van groei en

handel hadden minder zijn interesse dan de wereld van de genetica. Dat hij nu toch de zware financiële portefeuille claimde, had een reden: het kon de opmaat worden naar het partijleiderschap.

Dat liep in 2012 helemaal mis toen niet hij, maar Diederik Samsom op het schild werd gehesen als nieuwe PvdA-leider. Door de val van Job Cohen diende die leiderschapsvraag zich plots vervroegd aan. Plasterk eindigde bij de interne

verkiezing als tweede, ondanks hoopgevende peilingen. „Een heldere uitslag”, zo sliktte hij zijn diepe teleurstelling weg.

Na de vervroegde verkiezingen van dat jaar zat de PvdA zelfs een beetje met Plasterk in haar maag. Wat moest de partij met deze man doen? De wetenschap was een gepasseerd station; daarvoor was hij te lang uit het wereldje weggeweest. Plasterk passeerde voor een ministerspost was ook lastig. Hij had immers een glorieuze carrière voor de PvdA opgeofferd, besefte onder andere Bos, nu in zijn

• De 'minister van feesten en partijen' in 2009, op Roze Zaterdag in Den Haag. Voor de gelegenheid was de binnenkant van zijn jasje gevoerd met kleuren van de regenboog.

rol als informateur.

Zo kreeg Plasterk eigenlijk als troostprijs een tweede ministerschap: ditmaal Binnenlandse Zaken. 'Breed inzetbaar' werd hij genoemd. Het was een totaal uitgeklede post. Het departement was in de formatie leeggeroofd. Het dossier integratie werd gekaapt door Justitie en de rijksdienst ging naar programmaminister Stef Blok. Plasterk bleef achter met het binnenlandse bestuur,

de geheime dienst AIVD en de Antillen.

De aanstelling zou daardoor een gevaarlijke combinatie blijken: de geldingsdrang van een minister die weinig om handen heeft. Op Onderwijs kon hij zijn hart kwijt in het culturele uitgaansleven,

waar altijd pers aanwezig is. Maar op Binnenlandse Zaken gaan anonieme werkbezoeken aan gemeenten snel vervelen. Niet alleen dook hij alsnog vaker op bij openingen en recepties dan zijn collega-minister van Cultuur, Jet Bussemaker. Plasterk ging ook andere wegen bewandelen om zich te profileren.

Zo trok hij de presentatie van het jaarverslag van geheime dienst AIVD naar zich toe. Niet langer voerde de baas van de dienst het woord, maar ging de minister van Binnenlandse Zaken aan de media uitleggen welke gevaren er voor het land op de loer liggen. Het zette kwaad bloed bij de dienst en diens baas, voormalig generaal Rob Bertholee. Maar Plasterk was onverbiddelijk.

Dat helpt verklaren waarom hij onvoorbereid, en kennelijk tegen uitdrukkelijke adviezen

in, toch in Nieuwsuur verscheen om van wal te steken over de afluisterpraktijken. Een flapuit wordt hij nu genoemd. Er zijn geen aanwijzingen dat hij erin is geluist. Maar een ding staat vast: het profileringskunstje dat Plasterk op Onderwijs nog grandioos in de vingers had, was uitgewerkt.

Afstandelijk

Dat bleek vaker op Binnenlandse Zaken. Zo joeg Plasterk provinciebestuurders, die hij nodig heeft bij zijn fusieplannen, van meet af aan tegen zich in het harnas door te stellen dat zij zich maar laten rondrijden in hun dienstauto. Ook werd zijn benadering van de

lokale bestuurders afstandelijk gevonden. 'Hij praat over ons, niet mét ons', was het verwt. Inmiddels is premier Rutte aangeschoven in een poging het dossier van de superprovincie te redden.

Of de bemoeienis van de minister-president, vorige week, nu ook Plasterk zelf in het zadel kan houden, is vers twee. Rutte zegt weliswaar dat zijn minister kan blijven, maar hij weet ook dat als het gros van de oppositie een motie van wantrouwen steunt, de positie van de bewindsman onhoudbaar wordt. Alle uitgesproken blijken van vertrouwen zijn zodoende voor de bühne. Morgen staat Plasterk er alleen voor.

Hou 't KORT

Bert Dijkstra

Linke soep

Dat wordt straks nog knap huiveringwekkend met die overstekende padden, uitgerekend op de route van de atoomtop. Achtervijftig wereldleiders, met loeiende sirenes plankgas vervoerd tussen luchthaven en Haagse vergaderzalen en dan die arme bestjes, nietsvermoedend bezig met hun paddentrek...

Kun je wel speciale zebra padden neerleggen, maar daar trekken die bodyguards met hun zwarte zonnebrillen en hun oortjes zich mooi niks van aan. En in een land waar ze nieuwbouwprojecten opschuiven voor een korenwolv, laat je die padden natuurlijk niet platrijden. We ontkomen er niet aan: op gezag van de dierenbescherming moeten we paddenklaar-overs de veldheidszone rond de wereldleiders laten betreden om de bestjes in emmertjes de weg over te helpen.

Hartstikke linke soep. Wie verzekert ons dat zo'n meneer met z'n emmertje een vrijwilliger is van Red De Pad en niet 'n guerrillastrijder van Lichtend Pad? Of 'n zelfmoordterrorist van Al Qaeda? Voor je 't weet krijgt de term 'opgeblazen kikker' een heel andere lading.

reageren: bdijkstra@telegraaf.nl

De wereld is Kras

Vandaag t/m 11 februari
Tot **€ 100** korting p.p.

Kras Kortingsdagen

Korting op álle reizen met vertrek t/m oktober 2014

Kras.nl/kortingsdagen of bel 0900-9697

VRIJDAG 14 FEBRUARI
SINGLESFEEST
VALENTINE EDITION

7 area's
1500 singles
THE TOUR
Dance DJ's
Speeddaten

relatieplanet.nl
CLAUS HOOFDDORP